

bijlage

Uitvoering maatregelen Actie Koperslag

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355

Bijlage nummer **1**
Horend bij **Brief aan de Tweede Kamer: Voortgang Actie Koperslag**

In deze bijlage informeer ik u per convenantmaatregel over de voortgang in de uitvoering van Actie Koperslag (2011-2013).

Actie 1: Vergroten van de alertheid van burgers en bedrijven

Het vergroten van de alertheid van burgers en bedrijven bij een vermoeden van koperdiefstal kan zowel preventief als repressief effect sorteren. Preventief kan het leiden tot meer informeel toezicht, zodat potentiële koperdieven weerhouden worden van diefstal. Repressief kan deze maatregel leiden tot het vergroten van de heterdaadkracht van de politie en daarmee het verhogen van de pakkans van koperdieven. De volgende maatregelen zijn getroffen of in uitvoering:

- Voor het vergroten van de interne alertheid bij *bedrijven* die slachtoffer kunnen worden van koperdiefstal met gevaarzetting, worden diverse maatregelen genomen. Zo zijn in de herfst van 2011 nieuwsbrieven en -berichten ontwikkeld voor het personeel van ProRail en haar aannemers. ProRail en TenneT voeren een communicatieplan uit om de waakzaamheid van het personeel op het gebied van veiligheid te vergroten.
- Om de alertheid van *burgers* te vergroten heeft ProRail samen met de politie in augustus en december 2011 en in juni 2012 in totaal bijna honderdduizend brieven verstuurd naar omwonenden nabij risicolocaties op het spoor met het verzoek de politie te alarmeren bij verdachte situaties. Dit heeft geleid tot een aantal concrete meldingen aan de politie.
- Voorafgaand aan de invoering van de legitimatieplicht (actie 7) is tijdens de voorlichtingscampagne voor de *metaalverwerkingsbedrijven* tevens het *algemeen publiek* geïnformeerd. Bij beide doelgroepen is daardoor de alertheid op koperdiefstal vergroot. Deze campagne is gestart op 3 december 2012.
- Bij *metaalverwerkingsbedrijven* die aangesloten zijn bij de branchevereniging MRF, wordt een appèl gedaan op de alertheid via het digitale meldpunt diefstal. Nieuwe gevallen van koperdiefstal worden niet alleen op de website van het meldpunt geplaatst, maar ook via e-mail aan de leden doorgegeven, waar mogelijk vergezeld van foto's van het gestolen goed. In aanvulling hierop heeft ProRail een catalogus ontwikkeld voor leden van de MRF en de politie, zodat zij metalen die eigendom zijn van ProRail beter kunnen herkennen. TenneT zal een vergelijkbare brochure dit jaar nog verstrekken aan de politie en de MRF.

Actie 2: Standaard aangifte voor een optimaal zicht op risicolocaties en -tijden

Afgesproken is dat er standaard aangifte wordt gedaan, zodat een optimaal zicht wordt verkregen op risicolocaties en -tijdstippen. Op basis hiervan kan de politie

haar inzet meer gericht inzetten en de heterdaadkracht vergroten. Het gaat om de volgende maatregelen:

- De politie heeft met ProRail en TenneT afspraken gemaakt over het uniform *aangifte* doen via het internet en het hanteren van een uniek trefwoord bij de aangifte, zodat koperdiefstallen in de politieregistratie eenvoudig uit het totale aantal aangiften van alle diefstallen gedestilleerd kunnen worden.
- De politie heeft in december 2011 het rapport 'Inzicht in koperdiefstal' opgeleverd met een *analyse* van onder meer (veel)plegers van koperdiefstal, modi operandi en risicolocaties.
- In aanvulling op de analyse van de politie heeft ProRail in mei 2012 een eigen *omgevingsanalyse* opgesteld van koperdiefstallen. TenneT verstrekt sinds januari 2013 een maandelijks *risicoanalyse* op basis van (pogingen tot) koperdiefstal. Er zijn afspraken gemaakt met de politie over de wijze waarop aanvullende informatie gebundeld wordt om een zo goed mogelijk zicht te krijgen op plegers, risicolocaties en -tijdstippen.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
DSP

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355

Actie 3: Vergroten van de pakkans op risicolocaties en -tijdstippen

Op basis van een betere informatiepositie, die gerealiseerd is door de uitvoering van de eerste twee acties uit het convenant, kan de pakkans van koperdieven aanmerkelijk vergroot worden. Op de volgende manieren is hieraan uitvoering gegeven:

- Er wordt van meet af aan intensief *toezicht* gehouden door de buitengewoon opsporingsambtenaren van ProRail. Ook wordt rond het spoor particuliere hondenbewaking ingezet, is camerabewaking geïnstalleerd en onderzoekt ProRail nieuwe mogelijkheden voor vroege detectie van onbevoegden langs de spoorbaan. Ook TenneT zet mobiele surveillance, beveiligers en camera's in.
- Daarnaast zet de politie *opsporingsteams* in op risicolocaties en -tijdstippen. Ze maakt daarbij gebruik van de analyse 'Inzicht in koperdiefstal', die aangevuld wordt met informatie uit meer recente aangiftes, en van de omgevings- en risicoanalyses van ProRail en TenneT (zie actie 2). Er worden verschillende technieken en tactieken ingezet. Dit heeft in meerdere concrete opsporingsonderzoeken geresulteerd.
- *Helikopters* van de politie verlenen sinds de herfst van 2011 daadwerkelijk ondersteuning bij de arrestatie van koperdieven. Ook worden de helikopters gebruikt om beelden te maken ter voorbereiding op interventies door de politie.
- Ter ondersteuning van een effectief optreden van de politie is in september 2012 een *thematische website* gewijd aan koperdiefstal toegevoegd aan Politiekennisnet, de interne website van de politie. Op deze website staat onder meer informatie over modi operandi van koperdieven, risicolocaties, foto's van het kopermateriaal dat door ProRail en TenneT gebruikt wordt en specifieke tips voor de opsporing van koperdieven.

Actie 4: Uitvoeren van pilots met synthetisch DNA (SDNA)

Door het aanbrenge van SDNA wordt koper voorzien van unieke kenmerken die uitsluitend te relateren zijn aan de eigenaar van het goed. Ook bij de blootstelling aan extreem hoge temperaturen blijft het SDNA op het metaal aanwezig. Van het aanbrenge van SDNA en het plaatsen van borden met de mededeling dat het koper aldus beveiligd is, gaat een sterk preventief effect uit. Het aantal koperdiefstallen op (risico)locaties blijkt met wel 30% af te nemen. Daarnaast kan de aanwezigheid van SDNA behulpzaam zijn bij de opsporing van koperdiefstal en als ondersteunend bewijs dienen in een rechtszaak. Samen met de

convenantpartners zet het ministerie van Veiligheid en Justitie in op uitbreiding van de toepassing van SDNA.

- ProRail en TenneT hebben met financiële steun van het ministerie van Veiligheid en Justitie in 2012 *risicolocaties* voor koperdiefstal voorzien van SDNA.
- Een deel van de metaalbedrijven die aangesloten zijn bij de MRF, *controleren* koper dat mogelijk afkomstig is van het spoor of het elektriciteitsnet met behulp van *SDNA-leesapparatuur* op diefstal.
- ProRail en TenneT hebben afspraken gemaakt over de wijze waarop legale koper (*restafval*) bij metaalverwerkingsbedrijven wordt aangeboden: alleen bij MRF-leden, op basis van bonnen en de afrekening verloopt standaard giraal. Voor het herkennen van koper van ProRail kunnen de handelaren gebruik maken van de door ProRail ontwikkelde catalogus met materialen (zie actie 1).

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
DSP

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355

Actie 5: Uitvoeren van experimenten met track-en-trace

Ook door het aanbrengen van track-en-trace kan de pakkans van koperdieven vergroot worden. Het aanbrengen van de zendertjes vereist wel maatwerk en goede afspraken over de opvolging wanneer er een melding komt. Er zijn naast de inzet van track-en-trace en SDNA ook andere preventieve mogelijkheden om koper te beveiligen, die bij de uitvoering van actie 5 uit het convenant zijn meegenomen.

- Er heeft in oktober 2011 een *inventarisatie* plaatsgevonden van bedrijven die track-en-trace kunnen uitvoeren en de wijze waarop ze deze techniek inzetten.
- ProRail en TenneT hebben de mogelijkheden *onderzocht* om track-en-trace aan te brengen bij koperen kabels waarvan diefstal tot gevaarstelling kan leiden. Track-en-trace blijkt wel toepasbaar op haspels, maar kan niet onzichtbaar op de relatief dunne kabels worden aangebracht.
- In de Rotterdamse *haven* heeft de zeehavenpolitie met succes lokmiddelen met track-en-trace ingezet.
- Vertegenwoordigers van de *kunstsector* zijn geïnformeerd over de mogelijkheden die track-en-trace biedt tegen koperdiefstal.
- Op het *spoor* heeft ProRail algemene preventieve maatregelen getroffen om koperdiefstal tegen te gaan, zoals het afschermen van de baan, het waar mogelijk vervangen van koperkabels door aluminium of andere goedkope metalen of door de inzet van nieuwe technische mogelijkheden, het aanbrengen van kabelklemmen en hekken en intensiveren van de inspectie op kritische plaatsen en het bij wijze van proef aanbrengen van speciale 'struikelmatten' die betreding van het terrein bemoeilijken. Thans worden ook de mogelijkheden bestudeerd van diverse detectiesystemen voor onbevoegden langs de vrije baan.
- In de *elektriciteitssector* heeft TenneT zijn hoog *risicolocaties* en tijdelijke bouwlocaties voorzien van extra beveiligingsmiddelen zoals hekkeren en tijdelijke camera's.
- op 20 september 2012 heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie een *expertmeeting* georganiseerd om aanvullende creatieve mogelijkheden voor de preventie van koperdiefstal op hun merites te beoordelen. Daarbij zijn tevens buitenlandse inzichten en *best practices* voor beveiliging in andere sectoren betrokken.

Actie 6: Controleren van voertuigen op de aanwezigheid van gestolen koper

Deze maatregel is in het convenant opgenomen, zodat de politie de bevoegdheid krijgt om koper in voertuigen te controleren op de aanwezigheid van SDNA. In de huidige wetgeving is het de politie niet toegestaan voertuigen te doorzoeken zonder vermoeden van een strafbaar feit. Bestelwagens volgeladen met koper rond het spoor of in de buurt van elektriciteitscentrales die beveiligd zijn met SDNA, kunnen daardoor niet zo maar gecontroleerd worden op SDNA-sporen. Naar analogie van het preventief fouilleren op wapens was het voorstel de politie de wettelijke bevoegdheid te geven op risicolocaties voor koperdiefstal voertuigen te doorzoeken.

- In november 2011 is het ministerie van Veiligheid en Justitie gestart met het *verkennen* van de mogelijkheden om deze bevoegdheid wettelijk te regelen en het inventariseren van de eventuele juridische belemmeringen. In deze exercitie is de conclusie getrokken dat ongeclausuleerd doorzoeken van voertuigen stuit op bezwaren van artikel 8 EVRM, de beperking tot veiligheidsrisicogebieden net als bij preventief fouilleren op wapens maatschappelijk en politiek omstreden kan zijn en dat de controle met SDNA-readers ook als aanvullend bewijs van nut kan zijn, mits de politie bij een vermoeden van een strafbaar feit optimaal gebruik maakt van de bestaande mogelijkheden om voertuigen te doorzoeken op basis van artikel 96b Sv.
- In de Stuurgroep van Actie Koperslag is besloten de uitvoering van deze actie om te vormen tot maatregelen die kunnen leiden tot een betere benutting van de huidige bevoegdheden voor het doorzoeken van voertuigen. Dit heeft concreet vorm gekregen door informatie hierover op te nemen op de nieuwe *website* voor de politie over koperdiefstal die in september 2012 aan het Politiekennisnet is toegevoegd (zie actie 3). Behalve een praktische checklist is op de website voorzien in de mogelijkheid om ervaringen te delen en elkaar feedback te geven.

Actie 7: Invoeren van de legitimatieplicht bij contante inkoop

In artikel 437Sr is bepaald dat de bij AMvB aangewezen handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen de identiteitsgegevens moeten vastleggen van degene die deze goederen aanbiedt. In het Uitvoeringsbesluit bij dit wetsartikel is bepaald dat onder meer de naam en het adres van de aanbieder genoteerd moeten worden. Met de invoering van de legitimatieplicht bij contante inkoop van koper(legeringen) is het Uitvoeringsbesluit aangescherpt, teneinde te voorkomen dat mensen door een valse identiteit op te geven adequate opsporing van koperdieven kunnen belemmeren. Naar verwachting gaat hiervan ook een preventief effect uit, mits de naleving van de registratie- en legitimatieplicht goed gehandhaafd wordt. Hiervoor zijn de volgende maatregelen in gang gezet:

- Het gewijzigde *Uitvoeringsbesluit* bij artikel 437Sr is op 1 januari 2013 in werking getreden, waardoor de legitimatieplicht bij contante inkoop van koper en koperlegeringen is toegevoegd aan het besluit en het besluit expliciet van toepassing is verklaard op alle handelaren in metalen.
- Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de legitimatieplicht is de *campagne* Pasopkoper gehouden. In dat kader zijn ruim 2.000 metaalverwerkingsbedrijven aangeschreven en een kleine 1.000 pakketten met campagnemateriaal verstuurd. In deze pakketten zaten posters, stickers en een display met folder die de klanten van de metaalopkopers informeert over de legitimatieplicht.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
DSP

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355

- Tevens is begin 2013 de *handhaving* van de registratie- en legitimatieplicht van start gegaan. Aanvankelijk werden deze controles uitgevoerd door de politie in een aantal gemeenten met een vergroot risico op koperdiefstal. Sinds ze wettelijke bevoegdheid hebben gekregen om de terreinen en panden van metaalopkopers te betreden op basis van het gewijzigde artikel 552Sv wordt hiervoor een landelijk team van buitengewoon opsporingsambtenaren ingezet.
- Ten behoeve van de handhaving van de registratie- en legitimatieplicht heeft het Openbaar Ministerie het *strafvorderingsbeleid* aangescherpt.
- Alle metaalverwerkingsbedrijven zullen in de periode *2013-2014* ten minste één maal gecontroleerd worden. Ook in daarna wordt de handhaving gecontinueerd.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
DSP

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355

Actie 8: Richtlijn voor gevaarstelling als strafverzwarend element

Koperdiefstal is ten dele eenvoudige diefstal waar een standaard strafrechtelijke reactie op volgt. Daar waar echter sprake is van gevaarstelling of grote (in)directe schade moet deze meegewogen worden bij het formuleren van de strafeis. Voor deze actie uit het convenant zijn de volgende maatregelen in uitvoering:

- Het Openbaar Ministerie heeft in mei 2012 een *factsheet* uitgebracht waarin informatie is opgenomen over de bijzondere kenmerken van koperdiefstal en de risico's voor de samenleving. Deze factsheet wordt door de politie standaard toegevoegd aan het proces-verbaal, waardoor het onderdeel uitmaakt van het strafdossier en de officier van justitie en de rechter hiervan kennis kunnen nemen.
- Het OM neemt nu al de gevaarstelling mee als strafverzwarende factor in de *strafeis*.
- Nadat in de praktijk ervaring is opgedaan met de werkwijze die vastgelegd is in de factsheet, wordt als sluitstuk de *richtlijn* opgesteld.

Actie 9: Communicatie over de hoogte van de straf

Niet alleen de gestegen koperprijs en de ruime gelegenheid voor delictpleging verklaren het aantal koperdiefstallen, ook de gepercipieerde lage pakkans en strafmaat spelen een rol. Om duidelijk te maken dat koperdiefstal die gepaard gaat met gevaarstelling zwaar wordt bestraft, is afgesproken dat het Openbaar Ministerie in voorkomende gevallen actief communiceert over de hoogte van de geëiste en opgelegde straf. Op de volgende manieren is hieraan uitvoering gegeven:

- Afgesproken is dat de politie het Openbaar Ministerie informeert wanneer een *strafzaak* over koperdiefstal naar een parket wordt gestuurd. Het coördinerende Landelijk Parket (LP) neemt vervolgens contact op met het behandelend parket om onder meer de communicatie te bespreken en waar nodig ondersteuning te bieden. Daarnaast wordt aandacht gevraagd om toe te zien op de voortgang van deze dossiers. De werkwijze is ook in de factsheet (zie actie 8) vastgelegd.
- De afdeling communicatie van het LP heeft een *format* ontwikkeld voor een eenduidige berichtgeving in koperdiefstalzaken door alle parketten.

Actie 10: Aandacht voor koperdieven bij de aanpak van mobiele bendes

Naar schatting 90% van alle koperdiefstallen wordt vooral door kruimeldieven gepleegd, waarbij zeker ook betrokkenheid van en diefstal door eigen personeel aan de orde kan zijn. Voor de resterende 10% die in georganiseerd verband en meer 'professioneel' wordt gepleegd, moet niet uitgesloten worden dat ook buitenlandse mobiele bendes een rol spelen. Dit betekent dat ook in internationaal verband aandacht besteed moet worden aan het tegengaan van

koperdiefstal, onder meer via de aanpak van mobiele bendes. Hiervoor zijn de volgende maatregelen in uitvoering.

- Er is een *integrale aanpak* van mobiele bendes opgesteld en in uitvoering. De Tweede Kamer is hierover bij brieven van 7 maart 2012 (Kamerstukken II, 2011-2012, 29 911, nr. 62) en 26 maart 2012 (Kamerstukken II, 2011-2012, 29 911, nr. 64) geïnformeerd.
- Om de *informatie-uitwisseling* op internationaal niveau te verbeteren heeft de politie zich aangesloten bij de Analytic Work File van Europol rond het thema mobiele bendes. Bij de politie is een landelijk projectleider voor de aanpak van mobiele bendes aangesteld. Bij het Openbaar Ministerie is hiervoor een zaakofficier aangewezen. In publiek-privaat verband wordt gewerkt aan de oprichting van een Gemeenschappelijke Informatie Organisatie, waarbij informatie van private partijen over mobiele bendes gedeeld wordt met de politie.
- In het kader van het *Actieplan Senningen 2013-2016* zijn België en Nederland een gezamenlijke aanpak van koperdieven overeengekomen, die voorziet in het verbeteren van de informatie-uitwisseling over metaaldiefstal, het gezamenlijk optrekken bij de uitvoering van de legitimatieplicht en onderlinge afstemming van het communicatiebeleid.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
DSP

Datum
5 juli 2013

Ons kenmerk
407355